

DR EWELINA DRZEWIECKA Z INSTYTUTU SLAWISTYKI POLSKIEJ AKADEMII NAUK ODZNACZONA PRZEZ PREZYDENTA BUŁGARII, RUMENA RADEWA, ZA DOKONANIA NAUKOWE

Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk informuje, że Bułgarska Akademia Nauk przyznała dr E. Drzewieckiej Nagrodę im. Marina Drinowa dla Młodego Uczzonego Bułgarskiej Akademii Nauk. Pamiątkowy dyplom dr E. Drzewiecka otrzymała z rąk prezydenta Republiki Bułgarii, Rumena Radewa, w dniu 1 listopada 2017 roku, podczas uroczystości z okazji bułgarskiego święta Budzicieli Narodowych.

Dr E. Drzewiecka z prezydentem R. Radewem.

Zdjęcie publikowane dzięki uprzejmości Bułgarskiej Akademii Nauk

Dr Ewelina Drzewiecka pracuje jako adiunkt w Instytucie Sławistyki Polskiej Akademii Nauk oraz w Centrum Cyrylo-Metodejskim Bułgarskiej Akademii Nauk. W swych badaniach zajmuje się różnymi wymiarami relacji religia–nowoczesność, m.in. problemem (nie)obecności tradycji chrześcijańskiej w bułgarskiej literaturze i dyskursie literaturoznawczym oraz funkcjonowaniem mitu cyrylo-metodejskiego w kulturze i nauce bułgarskiej XX wieku. Za książkę *Herezja Judasza w kulturze (po)nowoczesnej. Studium przypadku* (2016) otrzymała w tym roku Nagrodę Fundacji Sławistycznej za debiut z dziedziny sławistyki.

BADACZKI Z INSTYTUTU SLAWISTYKI POLSKIEJ AKADEMII NAUK NA KONFERENCJI ASEEEES W CHICAGO

W dniach 9–12 listopada 2017 roku w Chicago odbyła się 49. konferencja organizowana przez Association for Slavic, East European and Eurasian Studies, w której udział wzięły badaczki z IS PAN: dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk, dr Agata Jawoszek oraz dr Anna Boguska. Referaty przedstawione na tej prestiżowej konferencji stanowią rezultaty badań prowadzonych w IS PAN w ramach projektu „Idee wędrowne na słowiańskich Bałkanach (XVIII–XX wiek)”, finansowanego ze środków Narodowego Centrum Nauki (2014/13/B/HS2/01057).

W panelu zatytułowanym „Modern Ideas in the Slavic Balkans: Transgression of Meanings” dr Anna Boguska zaprezentowała tekst pt. *Croatian Struggles with Freedom, Liberalism (vs. Nationalism): Transgressions of Idea(s) at the Turn of the Century*, natomiast dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk wygłosiła referat pt. *From Social Movement to Ethnic Cleansing: The Idea of Revolution in Croatia, XX c.*, a także odczytała referat dr Eweliny Drzewieckiej pt. *The Idea of Secularization in the Modern Bulgarian Culture*.

W panelu zatytułowanym „Transgressions into Modernity: The Slavic Balkan Cases” dr Agata Jawoszek przedstawiła referat *From the Ottoman Empire to the Austro-Hungarian Monarchy: Bosnian Civilization Transgressions and their Consequences in the Shaping of Social and Political Ideas*. W tym samym panelu zaprezentowano także dwa teksty będące wynikiem badań w ww. projekcie naukowym, przygotowane przez uczestników grantu spoza IS PAN. Poza wygłoszeniem swoich referatów dr A. Jawoszek i dr E. Wróblewska-Trochimiuk uczestniczyły w konferencji w roli dyskusantek w panelach poświęconych historii idei w kulturach słowiańskich, a dr A. Boguska miała przyjemność jednemu z paneli przewodniczyć.

Konferencja organizowana przez ASEEEES jest wydarzeniem skupiającym sławistów, a także badaczy Europy Wschodniej oraz Eurazji. Co roku odbywa się w innym amerykańskim mieście, a w jej obradach uczestniczy ponad dwa tysiące uczonych z całego świata. ➤

Tematem tegorocznej konferencji było zagadnienie transgresji, zainspirowane setną rocznicą rewolucji październikowej. Celem konferencji był namysł nad tym, w jaki sposób podważany, obalany i przekształcany może być dominujący dotychczas porządek ekonomiczny, kulturowy, polityczny lub społeczny. Referaty zaprezentowane przez dr E. Wróblewską-Trochimiuk i dr A. Boguską prezentowały zjawisko transgresji w obrębie idei modernizacyjnych w kulturze chorwackiej, odejście od pierwotnych znaczeń i semantyczne przesunięcia w ich obrębie. Referat dr A. Jawoszek ilustrował proces transgresji porządku społecznego, ekonomicznego i politycznego w Bośni w drugiej połowie wieku XIX.

(Oprac. E. Wróblewska-Trochimiuk)

Dr E. Wróblewska-Trochimiuk i dr A. Boguska przed Cloud Gate, rzeźbą Anisha Kapoora, która stała się ikoną Chicago. Fot. P. Podrażka

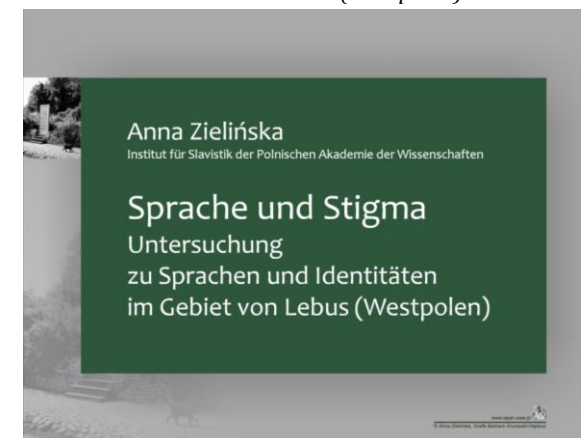
Dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk jest adiunktem w IS PAN, kulturoznawczynią i slawistką ze specjalnością kroatystyką. Zajmuje się kulturą wizualną krajów byłej Jugosławii oraz antropologią polityczną. W ramach zespołowego grantu realizowanego w IS PAN (NCN, kier. dr hab. G. Szwat-Gyłybow, prof. IS PAN) „Idee wędrowne na słowiańskich Bałkanach (XVIII–XX wiek)” przygotowuje chorwacki materiał do *Leksykonu idei wędrownych*.

Dr Anna Boguska jest adiunktem w IS PAN, literaturoznawczynią, kulturoznawczynią i slawistką ze specjalnością kroatystyką. Zajmuje się literaturą współczesną, problematyką utopii oraz historią idei. W ramach zespołowego grantu realizowanego w IS PAN (NCN, kier. dr hab. G. Szwat-Gyłybow, prof. IS PAN) „Idee wędrowne na słowiańskich Bałkanach (XVIII–XX wiek)” przygotowuje chorwacki materiał do *Leksykonu idei wędrownych*.

Dr Agata Jawoszek jest adiunktem w IS PAN, kulturoznawczynią i slawistką. Jest autorką wielu publikacji naukowych i popularnonaukowych na tematy związane z kulturą Bośni i Hercegowiny.

WYKŁAD PROF. ANNY ZIELIŃSKIEJ W RATYZBONIE

W październiku i listopadzie 2017 roku w Ratyzbonie odbyły się „Dni niemiecko-polskie (Deutsch-polnische Tage)”, organizowane przez Centrum badań nad językiem niemieckim w środkowej, wschodniej i południowej Europie, działające na Uniwersytecie w Ratyzbonie [Forschungszentrum Deutsch in Mittel-, Ost- und Südosteuropa (FZ DiMOS), Universität Regensburg, Fakultät für Sprach-, Literatur- und Kulturwissenschaften]. 7 listopada br. odbył się wykład prof. Anny Zielińskiej pt.: *Sprache und Stigma. Untersuchung zu Sprachen und Identitäten im Gebiet von Lebus (Westpolen)*. ➤

Spotkanie poprowadził prof. dr Hermann Scheuringer, kierownik FZ DiMOS. Prof. Anna Zielińska zaprezentowała wyniki wieloletnich badań terenowych w regionie lubuskim, leżącym na pograniczu polsko-niemieckim. Przedstawiła biografię językowe najstarszych mieszkańców tego niejednorodnego językowo i kulturowo regionu. Wykładowi towarzyszyła elegancka prezentacja zdjęć oraz innych materiałów z badań terenowych przygotowana przez Barbarę Grunwald-Hajdasz. Zaprezentowane zostały także główne założenia nowego projektu „Pokoleniowe zróżnicowanie języka: zmiany morfosyntaktyczne wywołane przez polsko-niemiecki kontakt językowy w mowie osób dwujęzycznych”, którego realizacja rozpocznie się już wkrótce. Jest to wspólny projekt Instytutu Slawistyki Polskiej Akademii Nauk (kierownikiem polskiego zespołu jest prof. Anna Zielińska) i Instytutu Slawistyki Uniwersytetu w Ratyzbonie (kierownikiem niemieckiego zespołu jest prof. Björn Hansen), który uzyskał finansowanie w konkursie NCN/DFG Beethoven 2.

Zarówno uzyskany projekt, jak i zaproszenie na wykład gościnny są rezultatami wieloletniej współpracy slawistów z Instytutu Slawistyki Polskiej Akademii Nauk i Instytutu Slawistyki Uniwersytetu w Ratyzbonie.

(Oprac. A. Zielińska)

Prof. Hermann Scheuringer i prof. Anna Zielińska. Fot. I. Błaszczak

Prof. dr hab. Anna Zielińska, językoznawca, dialektolog, dyrektor IS PAN. Autorka wielu artykułów oraz publikacji (m.in.: *Wielojęzyczność staroobrzędowców mieszkających w Polsce; Mniejszość polska na Litwie kowieńskiej. Studium socjolingwistyczne; Mowa pogranicza. Studium o językach i tożsamościach w regionie lubuskim*). Obecnie jest kierownikiem polskiego zespołu projektu pt. „Pokoleniowe zróżnicowanie języka: zmiany morfosyntaktyczne wywołane przez polsko-niemiecki kontakt językowy w mowie osób dwujęzycznych” (grant NCN).

MGR PAVLO LEVCHUK NA KONFERENCJI Z OKAZJI 75-LECIA PROF. ŁARYSY MASENKO W KIJOWIE

Mgr Pavlo Levchuk uczestniczył w międzynarodowej konferencji *Мова: класичне-модерне-постмодерне*, która odbyła się 16 listopada b.r. w Muzeum Narodowego Uniwersytetu „Akademia Kijowsko-Mohylańska” w Kijowie. Na konferencję z okazji 75-lecia prof. Łarysy Masenko przyjechali naukowcy z Austrii, Niemiec, Białorusi i Polski. Cały dorobek naukowy prof. Ł. Masenko w swoim referacie przedstawił prof. P. Seligej. W części popołudniowej miały miejsce obrady w sekcjach: gramatycznej, słowotwórczo-stylistycznej oraz semantyczno-pragmatycznej. Jubilatka wraz z większością uczestników była obecna w tym czasie na obradach okrągłego stołu zatytułowanych *Język i społeczeństwo*. Mgr P. Levchuk w ramach wspomnianego okrągłego stołu wygłosił referat pt. *Вибір мови комунікації в ситуації українсько-російського білінгвізму*, w którym zaprezentował wyniki własnych badań nad wielojęzycznością na Ukrainie. Skoncentrował się zwłaszcza na tych badaniach, które dotyczą preferencji językowych w odbiorze mediów jeszcze przed ingerencją władz państwowych w tę dziedzinę. Z badań wynika, że tylko 10% respondentów chciałoby posługiwać się wyłącznie językiem rosyjskim.

(Oprac. P. Levchuk)

Mgr Pavlo Levchuk, asystent w Zakładzie Językoznawstwa IS PAN. Obecnie przygotowuje pracę doktorską pt. *Trójjęzyczność ukraińsko-rosyjsko-polska Ukraińców niepolskiego pochodzenia* pod opieką naukową prof. Władysława T. Miodunki na Uniwersytecie Jagiellońskim. Jego zainteresowania naukowe skupiają się wokół następujących tematów: wielojęzyczność i wielokulturowość, kontakty językowe, nauczanie języka polskiego jako obcego i drugiego, glottodydaktyka porównawcza. Jest autorem kilkunastu artykułów.

**UDZIAŁ DR ANNY JAWOR W KONFERENCJI
TRENDS IN INEQUALITY W BOLONII**

W dniach 2–4 listopada 2017 roku w Bolonii odbyła się konferencja *Trends in inequality: social, economic and political issues. International Conference on Inequality*, w której wzięła udział dr Anna Jawor. Organizatorem konferencji był Istituto Carlo Cattaneo, jeden z wiodących instytutów naukowych we Włoszech. Dr Anna Jawor wystąpiła w panelu „Faces of Gender Inequality”, a jej referat pt. *The Consequences of Gender Inequality for Contemporary Family Life* dotyczył problematyki nierówności we współczesnym życiu rodzinnym. Badaczka omówiła napięcia związane z postępującą transformacją tej mikrostruktury, korzystając m.in. z badań polskiej opinii publicznej oraz jakościowych badań polskich rodzin.

Wyjazd dr A. Jawor na konferencję został sfinansowany ze środków na wspomaganie finansowe badań naukowych, służących rozwojowi młodych naukowców oraz doktorantów IS PAN.

(Oprac. A. Jawor)

Dr A. Jawor w trakcie obrad. Zdjęcie publikowane dzięki uprzejmości organizatorów

Dr Anna Jawor, adiunkt w IS PAN, socjolożka. Autorka m.in. książki *Wojna kultur. Czy flaga tęcza wypiera biało-czerwoną?* Obecnie przygotowuje monografię dotyczącą paniki moralnej wokół przemian rodziny na przykładzie rodzin nieheteronormatywnych w Polsce. Jest również współwykonawcą projektu pod kierunkiem prof. Wojciecha Burszty „Etnografia pamięci PRL-u” (grant NPRH 2016/21/B/HS3/03707).

**UDZIAŁ MGR ANNY KUROWICKIEJ W KONFERENCJI
AMERICAN STUDIES ASSOCIATION W USA**

W dniach 9–12 listopada 2017 roku w Chicago odbyła się doroczna konferencja American Studies Association, na której wystąpiła mgr Anna Kurowicka. Doktorantka wzięła udział w panelu „Post-Soviet Pedagogies of Dissent”, a jej referat pt. *Affective Politics of Coming Out in Polish Academia* dotyczył specyfiki amerykanistyki jako dyscypliny badawczej uprawianej w Polsce. Badaczka omówiła napięcia metodologiczne i etyczne związane z prowadzeniem zaangażowanych badań amerykanistycznych na polskich uczelniach.

American Studies Association to organizacja zajmująca się promocją interdyscyplinarnych badań amerykanistycznych w USA i na świecie, zrzeszająca badaczki i badaczy pracujących w różnych światowych ośrodkach naukowych. W tegorocznej konferencji, zorganizowanej wokół tematu *Pedagogies of Dissent*, wzięło udział ponad 2000 osób.

Wyjazd mgr A. Kurowickiej na konferencję został sfinansowany ze środków na wspomaganie finansowe badań naukowych służących rozwojowi młodych naukowców oraz doktorantów IS PAN.

(Oprac. A. Kurowicka)

Mgr Anna Kurowicka jest asystentką w Instytucie Slawistyki Polskiej Akademii Nauk i doktorantką na Wydziale Polonistyki UW, gdzie pracuje nad doktoratem na temat asekswalności. Ukończyła studia doktoranckie w Szkole Nauk Społecznych PAN. Jest absolwentką anglistyki, amerykanistyki i podyplomowych Gender Studies IBL PAN. Jej badania skupiają się na tworzeniu tożsamości asekswalnej, kulturowych reprezentacjach asekswalności oraz miejscu asekswalności w teoriach queer.

**PROF. IRENA SAWICKA LAUREATKĄ KONKURSU
OPUS NARODOWEGO CENTRUM NAUKI**

Informujemy, że prof. Irena Sawicka została laureatką konkursu OPUS Narodowego Centrum Nauki. Projekt „Fonetyka i fonologia języka macedońskiego” został zakwalifikowany do finansowania i będzie realizowany w IS PAN w latach 2018–2020. Celem projektu jest zbadanie i opisanie fonetyki współczesnego literackiego języka macedońskiego. Powodem podjęcia tematu jest brak opisu, który odpowiadałby współczesnemu stanowi macedońskiej fonetyki. Ostatnie opisy są niepełne, niektóre zagadnienia w ogóle nie były ani badane nowoczesnymi metodami, ani opisane w sposób adekwatny do stanu faktycznego. Były to niemal wyłącznie artykulacyjne opisy, ➤

zaledwie przybliżone. Zespół wykonawców składa się z polskich językoznawców i macedońskiego inżyniera akustyka. Głównym narzędziem badawczym będzie analiza sygnału akustycznego przeprowadzona przy pomocy kilku wyspecjalizowanych programów do analizy elektroakustycznej. Na tej podstawie można będzie także określić dokładniej cechy artykulacyjne segmentów i grup segmentów. Ambicją zespołu jest, aby finalny opis mógł posłużyć jako nowy opis normatywny fonetyki macedońskiej. Prócz tego akcent położony zostanie na aspekt dynamiczny – zachowanie jednostek w tekście, ograniczenia występowania, zmiany spowodowane kontekstem. Ostatecznym efektem będzie maszynopis dwóch tomów *Fonetyki i fonologii języka macedońskiego*. Tom dotyczący fonetyki segmentalnej zawierać będzie analizy głosek (obrazy akustyczne i artykulacyjne, szczegółowy opis artykulacji, akustyki i dystrybucji głosek). Przebadany materiał zostanie zinterpretowany fonologicznie. Tom dotyczący fonetyki suprasegmentalnej zawierać będzie analizy i opis jednostek linearnych: sylaby, wyrazu fonetycznego, akcentu, dystrybucji akcentu, dystrybucji krótkich form zaimków osobowych i enklityk/proklityk czasownikowych, intonacji frazowej wypowiedzi zakończonych i niezakończonych. Oba tomy zostaną opublikowane po macedońsku przez Macedońską Akademię Nauk i Sztuk.

(Oprac. I. Sawicka)

Prof. dr hab. Irena Sawicka, językoznawca, fonolog. Obszar jej zainteresowań badawczych to fonetyka arealna oraz fonetyka Europy południowo-wschodniej. Autorka kilku podręczników i gramatyk (języków serbskiego, chorwackiego, albańskiego oraz języka polskiego dla cudzoziemców), kilkunastu monografii oraz laureatka wielu nagród polskich oraz zagranicznych za wybitne osiągnięcia w nauce.

DR NICOLE DOŁOWY-RYBIŃSKA I DR CORDULA RATAJCZAK LAUREATKAMI KONKURSU SMITHSONIAN CENTER FOR FOLKLIFE & CULTURAL HERITAGE

Dr Nicole Dołowy-Rybińska wraz z dr Cordulą Ratajczak („Serbske Nowiny”, Serbski instytut / Sorbisches Institut, Budyšin/Bautzen) zostały laureatkami w konkursie organizowanym przez Smithsonian Center for Folklife & Cultural Heritage.

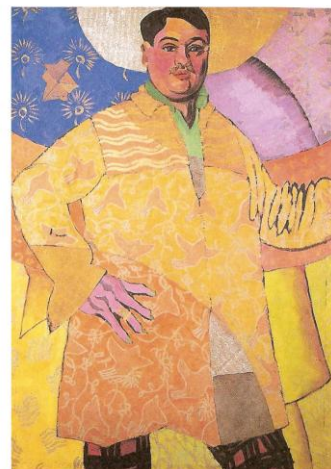
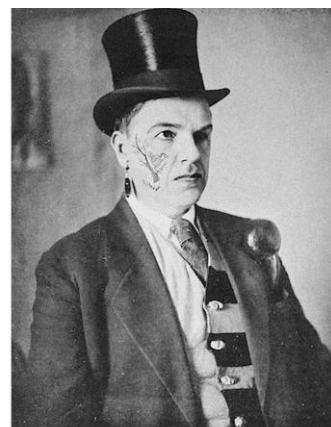
W ramach stypendium będą realizować badania pt. „Sorbian Language(s): Revitalization Efforts in Different Political Systems”. Program SMiLE (Sustaining Minority Languages in Europe) przeznaczony jest dla zorientowanych na wspólnotę językową badań etnograficznych i socjolingwistycznych, dotyczących działań rewitalizacyjnych europejskich języków mniejszościowych, a jego celem jest zdobycie wglądu w procesy i skuteczność rozwiązań, które mogłyby zostać zastosowane w programach rewitalizacyjnych innych języków. Przez półtora roku sześć zespołów będzie pracować równolegle nad wybranym przypadkiem wspólnoty językowej, opierając się na długoletnim doświadczeniu badawczym w danej wspólnocie, zaangażowaniu na jej rzecz oraz określonych w projekcie badaniach terenowych. Zespoły mają za zadanie odpowiedzieć na sformułowane przez grupę ekspertów pytania badawcze. W ramach projektu odbędą się kilkudniowe warsztaty, podczas których badacze wymienią się doświadczeniami, a także podzielą problemami i wynikami badań.

(Oprac. N. Dołowy-Rybińska)

Dr Nicole Dołowy-Rybińska, kulturoznawczyni i socjolingwistka, adiunkt w IS PAN i wiceprzewodnicząca Akademii Młodych Uczonych PAN. Zajmuje się problematyką języków i kultur mniejszościowych w Europie. Autorka kilku monografii (m.in. „Nikt za nas tego nie zrobi”. Praktyki językowe i kulturowe młodych aktywistów języków mniejszościowych Europy; Języki i kultury mniejszościowe w Europie. Bretończycy, Łużyczanie, Kaszubi; Kachoubes de Poméranie).

WYKŁAD DR HAB. GRAŻYNY BOBILEWICZ NA OTWARTYM SEMINARIUM ZAKŁADU LITERATUROZNAWSTWA I KULTUROZNAWSTWA INSTYTUTU SLAWISTYKI POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Na seminarium naukowym Zakładu Literaturoznawstwa i Kulturoznawstwa IS PAN, które odbyło się 17 listopada br., dr hab. Grażyna Bobilewicz, prof. IS PAN, wygłosiła referat pt. *Ubiór awangardy rosyjskiej jako forma manifestacji artystycznej*. Zaprezentowany przez autorkę tekst to fragment projektu badawczego, dotyczącego zagadnień szeroko rozumianej i interpretowanej artystowskiej obyczajowości oraz mody w Rosji XX wieku, funkcjonujących w ramach życia codziennego oraz ówczesnych modeli kultury, tematu artysta i jego tekst (różnorodne formy współdziałania słowa i obrazu w tekstach werbalnych oraz wizualnych). ➤

1. Władimir Majakowski w żółtej bluzie. Źródło: <http://1917.ra-ks.ru/wp-content/uploads/2017/02/mayakovsky-futurist.jpg>; 2. Dawid Burluk w futurystycznym stroju, 1910. Źródło: <http://fb.ru/misc/i/gallery/43584/1393574.jpg>; 3. Natalia Gonczarowa (*Rayonist make-up*). Źródło: <http://aeslib.ru/wp-content/uploads/2017/03/386327.jpg>; 4. Aristarch Lentułow, *Autoportret (Le grand peintre)*, 1915. Źródło: http://au-urilnova.narod.ru/olderfiles/1/Avtoportret_1915.jpg

Awangardowi twórcy pierwszej ćwierci XX wieku (futuryści, kubofuturyści, egofuturyści, „budietlanie”, suprematyści, łuczyści, konstruktywiści) weszli do historii kultury rosyjskiej jako nowatorzy, którzy dokonali przewrotu nie tylko w sztuce, ale i w sferze obyczajowości oraz mody. Byli oni zarówno utalentowanymi twórcami, jak i genialnymi inicjatorami tego, co dzisiaj określa się mianem *promotion* i *public relations*. W swych założeniach programowych poeci i malarze dążyli do połączenia sztuki z życiem, twórczości z działaniem. Jednym z elementów wcielających w życie tę koncepcję był artystowski strój. Niekonwencjonalny ubiór (podobnie jak u twórców zachodnioeuropejskich) był jedną z form walki o oryginalność, ale także idealnym medium dla awangardowych eksperymentów, za pomocą których artyści próbowali przekształcić rzeczywistość. Na przykładzie działań i twórczości Władimira Majakowskiego, Dawida Burluka, Ilji Zdaniewicza, Wasilija Kamińskiego, Aristarcha Lentułowa, Michaiła Łarionowa, Natalii Gonczarowej oraz innych autorka omówiła różnorodne reprezentacje i konkretyzacje artystowskiego stroju (portret/autoportret malarski, fotografie, futurystyczny *body art*, uliczne happeningi, performance, show, kabaret i inne), które były wyrazem określonej estetyki oraz świadomości życia codziennego. Rosyjscy artyści interpretowali swoje ubiory wieloaspektowo (jako realizację idei uwolnienia życia i sztuki od umowności, niewyczerpane źródło conceptów dla radykalnej wyobraźni artystycznej, formę ekspresji, dynamizację przedmiotu statycznego) i wielofunkcyjnie (ubiór jako forma autokreacji, komunikat, znak rozpoznawczy, *signum* twórczości, instrument poszerzenia percepcji wzrokowej poprzez wprowadzenie w sferę damskiej i męskiej mody malarskich zasad, np. łucyzmu).

Autorka zaprezentowała zarówno aspekty symboliczne artystowskiego stroju (semantykę koloru i detali), jak i jego rolę jako oryginalnego dzieła, które służyło prowokacji poprzez odrzucenie reguł i zasad dobrego smaku oraz było eksperymentem formalnym, mającym na celu dynamiczny dialog z ówczesnym odbiorcą.

(Oprac. G. Bobilewicz)

Dr hab. Grażyna Bobilewicz, prof. IS PAN w Warszawie. Zainteresowania badawcze: literatura rosyjska i inne rodzaje sztuki (malarstwo, rysunek, grafika, rzeźba, architektura, muzyka, taniec, sztuka stroju, performance, fotografia, design, video art, poezja medialna itp. w XIX–XXI wieku) w kontekście polskim, zachodnioeuropejskim, światowym.

WYKŁAD MGR. PAVLA LEVCHUKA NA OTWARTYM SEMINARIUM ZAKŁADU JĘZYKOZNAWSTWA INSTYTUTU SLAWISTYKI POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Dnia 7 listopada br. na otwartym zebraniu Zakładu Językoznawstwa IS PAN mgr Pavlo Levchuk wygłosił referat pt. *Trójjęzyczność ukraińsko-rosyjsko-polska Ukraińców niepolskiego pochodzenia w ujęciu socjolingwistycznym*. W części teoretycznej swojego wykładu prelegent przedstawił współczesne definicje dwu- i trójjęzyczności oraz różnice i podobieństwa, które zachodzą między tymi zjawiskami. W części praktycznej zaprezentował wyniki badań prowadzonych przez siebie zarówno w Polsce, jak i na Ukrainie. Badaczowi udało się otrzymać odpowiedzi od 900 informatorów, którzy nie mają polskiego pochodzenia. Następnie P. Levchuk zestawiał wyniki badań na Ukrainie i w Polsce, dotyczące częstotliwości posługiwania się językami, miejsc przyswajania i posługiwania się językami oraz stosunku emocjonalnego do używanych przez respondentów języków. Po wygłoszonym referacie odbyła się dyskusja, która dotyczyła zmian w ustawodawstwie ukraińskim, języka nauczania w szkołach etnicznych, sytuacji Ukraińców w Polsce oraz współczesnych kontaktów polsko-ukraińskich.

(Oprac. P. Levchuk)

**WYKŁAD POPULARYZATORSKI
DR AGNIESZKI AYŞEN KAIM**

Dnia 20 listopada br. dr Agnieszka Ayşen Kaim wygłosiła wykład popularyzatorski pt. *Harem osmański – kariera czy niewolnictwo* w Bibliotece Publicznej im. Marii Konopnickiej w Suwałkach. Uczestniczyli w nim uczniowie III Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Alfreda Lityńskiego w Suwałkach. Nawiązując do popularnego serialu tureckiego *Wspaniałe stulecie*, prowadząca przedstawiła inną od filmowej perspektywę dworu osmańskiego w kontekście administrowania ludnością podbitą przez dynastię osmańską. Była to próba dekonstrukcji mitu, który w naszej świadomości uformował orientalizm. Za materiał ilustracyjny posłużyły obrazy zachodnioeuropejskich i polskich malarzy.

Dr A. A. Kaim podczas wykładu. Fot. J. Filipowicz

Prelegentka przedstawiła historię kilku znanych sułtańskich faworyt i mieszkańców seraju pochodzenia słowiańskiego, opisując ich karierę i transgresję kulturową. Zaznaczyła ich wkład w rozwój kultury turecko-osmańskiej i dokonania na polu komunikacji międzykulturowej – między ówczesnym światem kultury muzułmańskiej i chrześcijańskiej.

Wykład zakończył się krótką zabawą w odgadywanie znaczenia starych tureckich słów zapisanych na karteczkach losowanych przez uczestników. Wybrane przykłady leksykalne to oryginalne słowa tureckie, które na stałe weszły do języka polskiego, jak np. ogier (tur. *aygır*) i buzdygan (tur. *buzdoğan*).

Pytania dotyczyły stopnia tolerancji innych wyznań w Imperium. Prelegentka najwyraźniej musiała przerysować obraz obecnej polaryzacji wyznaniowej we współczesnej Republice Turcji, gdyż zadano jej pytanie, czy współcześnie chrześcijanin znalazłby pracę w Turcji. Prowadząca odpowiedziała twierdząc, jednocześnie uświadamiając sobie, że w tzw. niedysiejszych czasach z tolerancją po obu stronach było lepiej.

(Oprac. A. A. Kaim)

Dr Agnieszka Aysen Kaim, adiunkt w IS PAN, orientalistka, tłumaczka z języka tureckiego. Jej obszar zainteresowań to: literatura ustna i sztuki widowiskowe na Bliskim Wschodzie, kinematografia turecka, relacje Okcydent – Orient, wpływy tureckie na Bałkanach, mistycyzm muzułmański w literaturze i obrzędach, Polacy w Imperium Osmańskim. Wraz ze Stowarzyszeniem „Grupa Studnia O.” działa jako opowiadacz i animator kultury, realizując projekty kulturalne w kraju i za granicą. Autorka licznych publikacji naukowych i popularnonaukowych, a także autorskiej opowieści dla dzieci i młodzieży *Bahar znaczy Wiosna*, nominowanej do nagrody literackiej w konkursie Książka Roku 2016 PS IBBY (III miejsce).

WARSZATATY „WRITE THE CITY POZNAŃ” Z DR JOANNĄ ROSZAK

W niedzielę 19 listopada br. dr Joanna Roszak poprowadziła warsztaty „Write the City Poznań”, kierowane do obcokrajowców mieszkających od kilku miesięcy w Poznaniu. Warsztaty zorganizowało Stowarzyszenie Antropologów Kultury „Etnosfera”. Podczas spotkania nie zabrakło rozmowy o stereotypach, o ulubionych wierszach, a także pisania własnych – w końcu Hermann Hesse twierdził, że czytanie wierszy, choćby najpiękniejszych, nie daje tyle radości, co pisanie własnych.

W pierwszym własnym wierszu uczestniczki punktem wyjścia uczyniły parafrazę zdania otwierającego powieść *Anna Karenina* Lwa Tołstoja: „All happy families are alike; each unhappy family is unhappy in its own way” – „All happy foreigners are alike; each unhappy foreigner is unhappy in its own way”. Ale – jak same powiedziały – one są w Poznaniu szczęśliwe.

(Oprac. J. Roszak)

Dr Joanna Roszak, adiunkt w IS PAN, literaturoznawczyni. Jej obszar zainteresowań to: polska i niemieckojęzyczna literatura XX i XXI wieku, poezja żydowska, komparatystyka. Jest autorką monografii: *Południk spotkania. Paul Celan w polskiej poezji powojennej; W cztery strony naraz. Portrety Karpowicza; Synteza mowy Tymoteusza Karpowicza*.

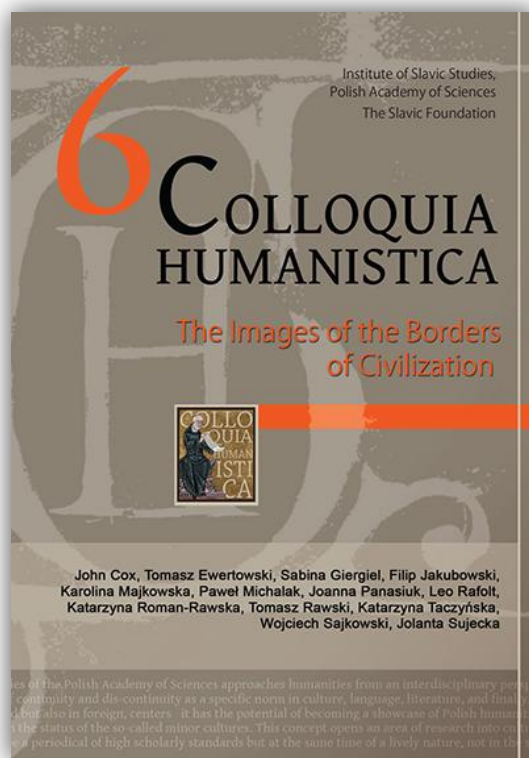

Dr J. Roszak podczas warsztatów. Fot. T. Budacz

**„COLLOQUIA HUMANISTICA” NR 6:
THE IMAGES OF THE BORDERS OF CIVILIZATIONS**

Na Platformie Czasopism Instytutu Slawistyki Polskiej Akademii Nauk (ISS PAS Journals) został udostępniony 6 numer czasopisma „Colloquia Humanistica”, przygotowany pod redakcją Wojciecha Sajkowskiego (UAM) przy współudziale Jolanty Sujeckiej i Macieja Falskiego.

<https://ispan.waw.pl/journals/index.php/adeptus/issue/view/87>

Tom poświęcony jest obrazom granic cywilizacji. „Pojęcie cywilizacji ściśle wiąże się z kategorią granicy, skoro traci ono znaczenie, gdy nie zachodzi opozycja wobec innej cywilizacji. [...] Granicę może zatem reprezentować linia między cywilizowanym państwem a krajami barbarzyńskimi lub też pogranicze, stanowiące coś w rodzaju płynnego przejścia. Granicę cywilizacji można też przedstawić w makroskali poprzez podziały geograficzne na kontynencie (jak ma to miejsce w przypadku Bałkanów), lecz jej obraz dotyka również mikroskali, na przykład różnicy między krajobrazem miejskim a naturalnym. Pojęcie to [...] porusza kontekst nie tylko przestrzenny, lecz również kwestię zachowań społecznych i ich ewolucji (od czasu oświecenia związanej z pojęciem postępu). Kwestia ustanowienia granicy między cywilizowanym a niecywilizowanym wciąż wpływa na kształt tożsamości współczesnych społeczeństw” (Z wprowadzenia Wojciecha Sajkowskiego).

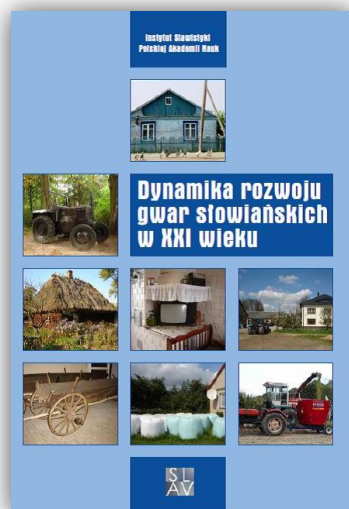

Zadanie („Colloquia Humanistica” – stworzenie anglojęzycznych wersji wydawanych publikacji) finansowane w ramach umowy 590/P-DUN/2017 ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeznaczonych na działalność upowszechniającą naukę.

(Oprac. D. Leśniewska)

**DYNAMIKA ROZWOJU GWAR SŁOWIAŃSKICH
W XXI WIEKU**

W dziale wydawniczym repozytorium Instytutu Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, iReneslaw, jest dostępna *Dynamika rozwoju gwar słowiańskich w XXI wieku* pod redakcją Doroty Krystyny Rembiszewskiej [Dialektologia słowiańska, t. 2] (<http://www.iReneslaw.ispan.waw.pl/handle/123456789/126>). Tom przedstawia zagadnienia związane z rozwojem gwar słowiańskich w kontekście przemian społecznych, cywilizacyjnych i kulturowych na wsi. Składają się nań m.in. artykuły z zakresu językoznawstwa, dotyczące zmian w obrębie fonetyki, morfologii oraz leksyki gwar. Jeden z rozdziałów jest poświęcony obecności gwar słowiańskich w Internecie, kolejny – zmitologizowanemu i stereotypowemu obrazowi wsi w polskiej socjologii. ➤

Tom jest pokłosiem interdyscyplinarnej konferencji pt. *Dynamika gwar słowiańskich w XXI wieku w kontekście dziedzictwa narodowego i kulturowego*, która odbyła się w Warszawie, w dniach 11–13 czerwca 2015 roku. Zorganizowała ją Fundacja Slawistyczna i Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk przy współudziale Instytutu Slawistyki Zachodniej i Południowej Uniwersytetu Warszawskiego oraz Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego w Warszawie.

Z zawartością tomu *Dynamika rozwoju gwar słowiańskich w XXI wieku* mieli okazję zapoznać się członkowie i współpracownicy Międzynarodowego Komitetu Ogólnosłowiańskiego Atlasu Językowego podczas posiedzenia w miejscowości Častá-Papiernička (Słowacja), 9 października 2017 roku. Wśród słuchaczy były również autorki tekstów w tej publikacji – językoznawczynie z Czech (Martina Ireinová) i Serbii (Софија Милорадовић).

(Oprac. D. Leśniewska przy pomocy D. K. Rembiszewskiej)

„STUDIA Z FILOLOGII POLSKIEJ I SŁOWIAŃSKIEJ” NA PLATFORMIE SCIENCEOPEN

Od kilku tygodni czasopismo „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej” jest indeksowane i popularyzowane w bazie ScienceOpen (<https://www.scienceopen.com/search#collection/385e512b-2ffc-4ad3-b426-85ea31cd0cb5>).

ScienceOpen to kolejna międzynarodowa inicjatywa służąca otwartej nauce. Jest stosunkowo młodą platformą wymiany myśli naukowej i tworzenia sieci naukowych kontaktów, a zarazem bazą liczącą ponad 36,5 miliona artykułów. Funkcjonuje od 2013 roku jako start-up w Bostonie, Berlinie i Budapeszcie. Współpracuje z bazą DOAJ, która rekomenduje jej najlepsze czasopisma, niepobierające APC (Article Processing Charge, czyli opłaty za opublikowanie pracy) – zob. <https://blog.doaj.org/2017/04/10/three-doaj-journals-win-free-indexing-in-scienceopen>.

(Oprac. D. Leśniewska)

